

Sygn. akt I CSK 1071/22

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku J. J.
z udziałem T. S. i A. S.
o wykreślenie hipoteki przymusowej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 marca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 29 kwietnia 2021 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od J. J. na rzecz T. S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z 29 kwietnia 2021 r., zaskarżając to postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w świetle art. 626⁸ § 2 k.p.c. w zw. z art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. sąd orzekający w ramach postępowania wieczystoksięgowego winien opierać

swoje orzeczenie z uwzględnieniem prawomocnego orzeczenia wydanego w trybie postępowania wieczystoksięgowego, a nadto ustalenia czy wcześniejsze prawomocne postanowienie Sądu Okręgowego w P. winno być przez Sąd uwzględnione z urzędu?

2) Czy w świetle art. 626⁸ § 2 k.p.c. sąd orzekający w ramach postępowania o wpis do księgi wieczystej winien uwzględniać okoliczności następujące z mocy samego prawa, w tym w szczególności może dokonać na podstawie załączonych dokumentów samodzielnego ustalenia, że zabezpieczenie na mocy art. 754¹ § 1 k.p.c. upadło, a nadto, czy Sąd winien uwzględnić upadek zabezpieczenia z urzędu?

Ponadto skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, z uwagi na naruszenie art. 327¹ § 1 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę uczestnik postępowania T. S. wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu na okolicznościach mieszczących się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Po pierwsze, stopień skonkretyzowana pierwszego zagadnienia prawnego oraz osadzenie w stanie faktycznym sprawy wskazują na dążenie do uzyskania odpowiedzi związanej z oceną trafności kwestionowanego

rozstrzygnięcia. Omawiane zagadnienie nie ma waloru uniwersalnego i nie wykracza więc poza granice sporu w niniejszej sprawie.

Po drugie, z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wynika, aby w zakresie przedstawionych zagadnień prawnych istniały w orzecznictwie lub doktrynie wątpliwości ani możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne. Autor skargi przedstawił jedynie własną argumentację na poparcie podnoszonych twierdzeń, nie wskazując racji jurydycznych przemawiających za innym poglądem.

Po trzecie, stanowisko skarżącej, dotyczące zakresu kognicji sądu wieczystoksięgowego, pomija utrwalone orzecznictwo, w tym treść uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 lutego 2016 r., III CZP 86/15, w której wyjaśniono, że art. 626⁸ § 2 k.p.c. nie wyłącza możliwości brania przez sąd pod uwagę przy rozstrzyganiu wniosku o wpis do księgi wieczystej okoliczności znanych mu urzędowo, w świetle których istnieje przeszkoda do żądanego wpisu (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 23 czerwca 2010 r., II CSK 661/09). Artykuł 626⁸ § 2 k.p.c. nie reguluje bowiem tego, w jaki sposób sąd ma stwierdzić przeszkodę wpisu, lecz wskazuje jedynie środki dowodowe, z których mogą korzystać uczestnicy w postępowaniu o wpis. Do okoliczności znanych sądowi z urzędu zaliczyć należy przede wszystkim fakty, które wynikają z dokumentów znajdujących się w aktach księgi wieczystej, wynikające z dokumentów innych ksiąg wieczystych i treści innych ksiąg wieczystych, a także fakty wynikające z pism lub środków zaskarżenia złożonych przez uczestników postępowania wieczystoksięgowego sprzeciwiających się wpisowi (zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 czerwca 2017 r., IV CSK 657/16; z 4 kwietnia 2017 r., I CSK 514/16). Jak natomiast wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z 30 maja 2017 r., IV CSK 390/16, w postępowaniu wieczystoksięgowym sąd rozpoznając wniosek o wpis wykreślenia hipoteki lub obniżenia jej wysokości na podstawie postanowienia stwierdzającego, stosownie do art. 754¹ § 1 k.p.c., upadek w całości lub w części zabezpieczenia w postaci hipoteki przymusowej, nie jest władny dokonać merytorycznej kontroli tego postanowienia. Jeżeli podstawę wpisu stanowi orzeczenie sądu, sąd wieczystoksięgowy może i powinien zbadać jedynie, czy orzeczenie to zawiera wszystkie dane konieczne do wpisu i czy nadaje się do wpisu,

niedopuszczalna jest natomiast jego kontrola merytoryczna. Kontrola merytoryczna prawomocnego orzeczenia pozostawałaby w sprzeczności z art. 365 k.p.c. W tym kontekście przedstawione zagadnienia prawne nie posiadają również przymiotu nowości.

Skarga jest natomiast oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Po pierwsze, nie może być skuteczny zabieg, którym posłużyła się skarżąca, powołując się w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na naruszenie przepisów powołanych w ramach podstaw kasacyjnych. Są to przecież dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Przestanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08).

Po drugie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się także konsekwentnie, że naruszenie art. 327¹ § 1 k.p.c. (poprzednio art. 328 § 2 k.p.c.) w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. może być zarzucane w skardze kasacyjnej tylko wyjątkowo,

gdy wady uzasadnienia uniemożliwiają dokonanie kontroli kasacyjnej, z uwagi na jego sporządzenie w sposób niepozwalający na zorientowanie się w przyczynach natury faktycznej i prawnej, które legły u podstaw rozstrzygnięcia (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 maja 2000r, I CKN 272/00; z 14 listopada 2000 r., V CKN 1211/00; z 19 lutego 2002 r., IV CKN 718/00; z 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01; z 18 lutego 2005 r., V CK 469/04). Takiej sytuacji skarżąca nie wykazała.

Co więcej, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której orzeczenie jest oczywiście wadliwe, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz stosownie do art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) obciążył wnioskodawczynię kosztami postępowania kasacyjnego.

